

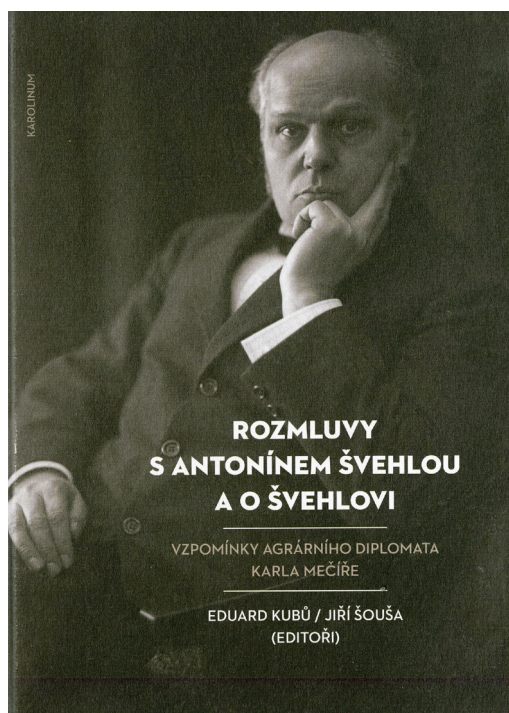
Eduard Kubů – Jiří Šouša (edd.), *Rozmluvy s Antonínem Švehlou a o Švehlovi: Vzpomínky agrárního diplomata Karla Mečíře*. Praha, Karolinum 2018, ISBN 978-80-246-4099-0, 1. vydání, 352 stran.

V posledních letech můžeme v rámci české historiografie pozorovat nárůst zájmu o témata spojená s problematikou politického agrarismu a jeho nositelů v moderní české společnosti 19. a 20. století. Toto téma bylo dlouhou dobu stranou odborného zájmu naší historiografie z nejrůznějších často i politických důvodů.

Příkladem zvýšeného zájmu je řada prací vycházejících v posledních letech o ústřední postavě politického agrarismu a dlouholetém předsedovi českých agrárníků Antonínu Švehlovi, který byl v době meziválečného Československa jednou z ústředních postav prvorepublikového systému. Předseda agrární strany, poslanec, jeden z mužů 28. října, ministr vnitra a dlouholetý ministerský předseda a navíc jeden z klíčových architektů první republiky, člen pětky a strůjce tzv. panské koalice – to vše jsou základní charakteristiky tohoto výjimečného politika, jemuž první republika vděčí za mnohé. Přesto osudy tohoto muže stály dlouhá léta stranou odborného zájmu, a to i po roce 1989 a teprve v poslední době se tato situace mění k lepšímu. Není náhodou, že jeden po listopadu 1989 vydaný životopis pochází z pera amerického Čecha a předsedy republikánské agrární exilové strany (Vladimír Dostál)³ a druhý je dílem amerického historika (Daniel E. Miller).⁴

Narůstající zájem dokazuje jednak výjimečná biografie Antonína Švehly, kterou napsala renomovaná česká historička Eva Broklová, současně i její edice korespondence mezi T. G. Masarykem a Antonínem Švehlou. Švehlův životopis v podání Evy Brokové je opravdové opus magnum.⁵

Mimo to v poslední době vycházejí i další práce zabývající se fenoménem agrarismu a jeho dalších protagonistů. Do této nové agrárnícké literatury zapadají i nedávno zveřejněné paměti agrárníckého diplomata, politika, publicisty a překladatele Karla Mečíře vydané péčí zkušené editorské dvojice Eduard Kubů a Jiří Šouša v pražském nakladatelství Karolinum.

3 Vladimír V. DOSTÁL, *Antonín Švehla. Profil československého státníka*, Praha 1990.

4 Daniel E. MILLER, *Antonín Švehla – mistr politických kompromisů*, Praha 2001.

5 Eva BROKLOVÁ, *Antonín Švehla: tvůrce politického systému*, Praha 2017 a Tomáš Garrigue MASARYK – Vlasta QUAGLIATOVÁ – Eva BROKLOVÁ, *Korespondence T. G. Masaryk – Antonín Švehla*, Praha 2012.

Karel Mečír začínal svoji kariéru po krátkém období, kdy působil jako státní úředník a advokátní koncipient, jako publicista. Nevyužil možnost stát se úspěšným advokátem a věnoval se nejisté dráze politického publicisty ve službách agrární strany. Při této práci se velmi sblížil s předsedou agrární strany Antonínem Švehlou, který se následně stal jeho ochráncem a politickým patronem. Jeho zásluhou se stal poslancem prvního československého parlamentu a měl možnost se také účastnit pařížských mírových jednání. V neposlední řadě se díky Antonínu Švehlovi stal diplomatem k pramalé radosti tehdejšího ministra zahraničních věcí Edvarda Beneše. Na základě intervence předsedy agráriků se stal naším vyslancem v Belgii, kdy jeho působení dopadlo neslavně s ohledem na známou diplomatickou aféru, která byla vyvolána jednak jeho poměrem s Lallou Vanderveeldeovou, manželkou belgického ministra spravedlnosti, a nevhodným chováním jeho ženy a dcery na našem zastupitelském úřadě, kdy poškodily rezidenci vyslance a svévolně si odvezly některé věci patřící do zařízení této budovy. Svým pobytem tak způsobily škodu ve výši 65 000 belgických franků. Tato kauza způsobila předčasný konec Mečířova působení v čs. diplomatických službách a řadu let se navíc s touto aférou vlekly i nevyřešené dluhy. V roce 1927 byl definitivně penzionován a otázka jeho dluhů se táhla až do roku 1932. Na druhé straně se Mečír měl možnost vrátit do agrární strany a měl vzácnou příležitost být Švehlovi nablízku. Ten jej totiž pověřil udržováním kontaktů s dalšími podobnými agrárními stranami v rámci Zelené internacionály, kde využil své diplomatické a jazykové schopnosti. Navíc Mečír měl možnost se věnovat i své publicistické činnosti, psaní románů a příběhů a v neposlední řadě i těchto pamětí, kdy Antonín Švehla, jak svědčí některé poznámky v textu, si Mečíře přímo vybral jako svého životopisce.

Editoři tyto paměti nazvali *Rozmluvy s Antonínem Švehlou a o Švehlovi*. Název této práce je více než příhodný, protože čtenáři se dozvědí jednak o tom, jak Švehla na Mečíře jako na pozorovatele působil, ale co je ještě cennější, rozmluvy dávají prostor i pro vhled do Švehlova myšlení a dá se s jistou nadsázkou říci, že v některých ohledech jsou podobné Čapkovým Hovorům s T. G. M., jakkoliv editoři zdůraznili, že názvem rozmluvy nechtěli vyvolat analogii s Čapkovým dílem, a poukazují i na ten fakt, že zde „*chybí obsáhlé monologické výklady*“ a jejich hlavní protagonist je „*dodatečně neupravoval*“. Podobnost však spatřují v tom, že ukazují, co si Švehla myslel o jednotlivých problémech, ale i aktérech meziválečné politiky. A Mečír zde vystupuje jako svého druhu nestraný pozorovatel a vypravěč, který chtěl podat co nejuvěrnější svědectví.

Celá kniha je rozdělena do pěti základních částí (úvod, životopis Karla Mečíře, vlastní paměti, obraz Antonína Švehly v historické a historizující literatuře a ediční poznámka). Vlastní paměti tvoří celkem devatenáct kapitol. Jednotlivé kapitoly se věnují nejrozličnějším aspektům Švehlova života a jeho názorům na nejrozličnější otázky, stejně jako jednotlivým etapám z vývoje politického agrarismu. Paměti jsou opatřeny podrobným poznámkovým aparátem a podrobnou obrázkovou přílohou.

Mohu jen litovat, že editoři v částech věnujících se životopisu Antonína Švehly některé důležité aspekty jen velmi zkratkovitě naznačili (např. na s. 329 až 330 působí poněkud neústrojně vyličení osudu Švehlova pomníku v Říčanech). Podobně je tomu dle mého názoru v případě autora těchto pamětí, především ve vyličení Mečířových

osudů po propuštění z diplomatických služeb. Větší pozornost by si například zasloužila ta skutečnost, že Karel Mečíř na sklonku svého života sehrál roli svědka v procesu s někdejší předsedou agrární strany Rudolfem Beranem, který byl po válce souzen Národním soudem.

Předkládané vzpomínky by dle mého soudu neměly uniknout nikomu, kdo se zajímá o prvorepublikový politický systém. Poskytují totiž cenná svědectví o pozadí mnoha politických jednání a vůbec politické praxe meziválečného Československa a v tom spatřuji jejich cenu.

(Michal Pehr)